

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniki preostot:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO-YEAR XXXVI. Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., ČETRTEK, 22. JUNIJA (JUNE 22), 1944 Subscription \$6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 122 Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Američani v Cherbourgu! Bitka na Pacifiku v teku!

Ameriške čete prodrle do zunanjih utrd Cherbourga, velike francoske luke ob Atlantiku. Zavezniško poveljstvo pozvalo nemško vojaško posadko, naj kapitulira. Nove oklopne in pehotne kolone zagnane v napade na Cherbourg. — Zavezniški naznanili okupacijo nemškega komunikacijskega centra v Italiji. — Rusi zasedli Viipuri, drugo največje finsko mesto. — Admiral Nimitz poroča o koncentraciji japonskega bojnega brodograja v bližini Marijanskih otokov. Američani uničili 600 japonskih letal. — Čungking priznal padec Čangšja, glavnega mesta province Hunan

LONDON, 21. jun. — Ameriške čete so danes udrle v Cherbourg pod kritjem bombardiranja nemških položajev s morja in iz zraka. Se glasi uradno poročilo, izgleda, da bo veliko francosko pristanišče malo padlo. Zavezniška letala mečejo letake s pozivom na Nemce, naj se podajo.

NEW YORK, 21. jun. — Londonska radiopostaja je citirala poročilo japonske častniške agencije Domei, da je v teku bitka med japonsko in ameriško vojsko na morju na Pacifiku med Marijanskimi in Filipinskimi otoki.

London, 21. jun. — Ameriške čete so prodrle do zunanjih utrd Cherbourga, dočim so vojaške straže dosegle točke, ki leže samo tri milje od velikega francoskega pristanišča ob Atlantiku. Glavna ameriška sila je zbrana na ozemlju v bližini mesta.

Besednik poveljstva zavezniške oborožene sile je pozval nemško vojaško posadko okrog 25.000 do 50.000 mož, naj kapitulira, če ne bo uničena. "Nobenega upanja ni, da bi Romelove oklopne kolone, ki so zavajevane v ljutih bitkah z zavezniškimi enotami v sektorju St. Lo-Caen na vzhodnem koncu normandijske fronte, rešile nemško vojaško posadko v Cherbourgu iz pasti," je dejal.

Nemška častniška agencija DNB je priznala, da so ameriške kolone prebile trdnjavo črto ob dostopih do Cherbourga in da so zavajevane v bitkah z Nemci. Pozicije nemškega vojaštva so tarča bombardiranja s kopnega, morja in iz zraka.

Poročila pravijo, da so bile nove ameriške oklopne in pehotne kolone zagnane v napade na Cherbourg. Ameriške čete so v prodorju ob Bricquebecu proti severozapadu prebile zunanjo utrbo Cherbourga včeraj popoldne. Enote devete ameriške divizije so zasedle Bricquebec, Rauville la Bigot, Breuille, St. Martin in vse višine nad dolino, po kateri teče reka Divette. General Omar N. Bradley, poveljnik ameriške armade, je zagnal nadaljnje divizije v ofenzivo proti nemški oboroženi sili.

Trdi se, da evakuacija nemških čet iz Cherbourga ni mogoča. Na razpolago ni dovolj plovil in transportov v luki za izvršitev dela, poleg tega so pa enote zavezniške boje morarice na straži.

Rim, 21. jun. — Francoske čete so dovršile okupacijo Elbe, zgodovinskega otoka v bližini Italije, po zdrobitvi odpora nemške vojske. Zadnja nemška posadka v Porto Longoni se je podala. Francozi so ujeli čez dva tisoč vojakov.

Odletki pete ameriške in osme britske armade prodirajo naprej proti nemški obrambni črti Piz-Florence-Rimini v severni Italiji. Zavezniško poveljstvo je naznanilo okupacijo Perugije, komunikacijskega centra, 85 milj severno od Rima. Po okupaciji Perugije so začele zavezniške čete prodirati proti jezeru Trasimenu.

Bolgarija pod peto Nemcev

Berlin pozdravil novo bolgarsko vlado

Washington, D. C., 21. jun. — Švedski list Tidningen, ki izhaja v Stockholmu, je objavil poročilo svojega dopisnika v Berlinu, da so nacisti pozdravili formiranje nove bolgarske vlade. Predsednik te je Ivan Bagrianov.

Poročilo trdi, da Bagrianov uživa zaupanje kneza Cirila, da je močna osebnost in kot tak ne tolerira opozicije. On je že dal koncesije nacisti Nemčiji za zagotovilo, da bo Bolgarija igrala važno vlogo v razvoju ekonomskega življenja južno-vzhodne Evrope in podpirala nacistične načrte glede dominacije tega življenja.

Da se bo Bolgarija podvrgla nacijem, je postalo očitno po nemški vojaški okupaciji Ogrske. Turški list Tan je objavil uvodnik, v katerem je napovedal kratko življenje Bagrianovemu režimu. Tega tvorijo Nemcem naklonjeni Bolgari, ki nimajo zaslonbe pri ljudstvu in se niti ne razumejo med seboj.

Odpor proti nacistični dominaciji Bolgarije narašča. Bolgarski rodoljubi, ki kooperirajo z grškimi gerilci, so nedavno razdejali mostove ob bolgarsko-grški in bolgarsko-turški meji. Prej so poglani v zrak železniški most na reki Ardi v Traciji in s tem prekinili promet na železnici Svilengrad-Istanbul.

Kazni za stavkarje predlagane

Jeklarski magnat pred vladnim odborom

Washington, D. C., 21. jun. — Hiland G. Batcheller, direktor Ludlum Steel Corp., je predlagal kazni za stavkarje. Vsi oni delavci, ki zastavkajo, naj bi bili suspendirani ali odpušteni.

Batcheller je predlagal kazni za stavkarje na zaslišanju pred člani vojnega delavskega odbora. On se je izrekel proti obnovitvi pogodbe z unijo jeklarskih delavcev, včlanjeno v Kongresu industrijskih organizacij, ki vključuje provizijo, da morajo biti vsi delavci, upošleni v jeklarnah njegove korporacije, člani unije.

Batcheller je argumentiral, da provizija o unijski delavnici krši pravice onih delavcev, ki ne želijo biti člani unije. Med drugim je omenil, da so člani unije povzročili 26 stavk v tovarni korporacije v Alleghenyju, Pa., v preteklem letu in dvanaest v prvih treh mesecih tega leta.

Kuhanje žganja bo obnovljeno

Washington, D. C., 21. jun. — Donald M. Nelson, načelnik odbora za vojno produkcijo, je naznanil, da bo kuhanje žganja obnovljeno v avgustu. V tem mesecu bo porabljenih do 45.000.000 galon alkohola za žganje in likerje. Kuhanje žganja bo ustavljeno 1. septembra in alkohol bo potem spet šel za vojne namene.

vojaških vlakov in 30 lokomotiv na železnici Zagreb-Belgrad in 60 vagonov ter lokomotiv pri Pakracu v zadnjih dneh.

AMERIKA PROVO-CIRALA VOJNO Z JAPONSKO?

Izjava angleškega ministra izzvala senzacijo

POJASNILO DRŽAVNEGA TAJNIKA HULLA

London, 21. jun. — Oliver Lyttelton, minister za vojno produkcijo, je povzročil senzacijo z deklaracijo, da je Amerika provocirala vojno z Japonsko. Deklaracija je izzvala vihar v britskem zunanjim uradu in Lyttelton zdaj pojasnjuje, da se napačno tolmači.

Ameriška častniška agencija United Press je citirala besedilo Lytteltonove deklaracije, "da je Amerika provocirala japonski napad na Pearl Harbor. Trditve, da je bila Amerika potisnjena v vojno, je smešenje zgodovine, ker vsi vemo, na kateri strani so bile ameriške simpatije. Nepravilno je zatrjevanje, da je bila Amerika sploh kdaj nevtalna pred vstopom v vojno."

Britski uradni krogi skušajo zdaj ublažiti učinek, ki ga je povzročila deklaracija doma, v Ameriki in v zavezniških državah na splošno. Predvsem hočejo ustvariti vtis, da Lyttelton ni izrekel besed, katere mu pripisujejo. V mislih je imel le veliko pomoč, katero je Velika Britanija dobivala iz Amerike na podlagi posojilno-najemniškega programa pred japonskim napadom na Pearl Harbor.

Washington, D. C., 21. jun. — Državni tajnik Cordell Hull je ostro obsodil deklaracijo britskega ministra Lytteltona, da je Amerika provocirala japonski napad na Pearl Harbor. Dejal je, da je izjava brez podlage in ne odgovarja dejstvom.

"Izjava britskega ministra ne predstavlja stališča ameriške vlade pred vstopom v vojno," je rekel Hull. "Amerika ni provocirala japonskega napada na Pearl Harbor, dasi je vedno opozarjala na japonske in nemške priprave za osvojitve in podjarmljenje vsega sveta. Vse, kar je Amerika storila, je bilo v interesu njene lastne obrambe in obrambe zapadne hemisfere pred japonsko in nemško agresijo."

Bela hiša ni komentirala Lytteltonove deklaracije, ki je izzvala silno ogorčenje v kongresu. Kongresnik Bloom, demokrat iz New Yorka in načelnik odbora za zunanje zadeve, je dejal, "da ne more verjeti, da bi v kateri koli človek z zdravim razumom, ki pozna situacijo, podal izjavo te vrste."

Unija CIO zmagala pri volitvah

Pettis nominiran za kongresnika

Portland, Me., 21. jun. — Nepopolna poročila o izidu primarnih volitev kažejo, da je vodja unije CIO porazil kandidata republikanske stranke in nasprotnika Rooseveltovega "new deala". Andrew A. Pettis, predsednik unije ladjegradniških delavcev CIO, ki ima 25.000 članov, je bil nominiran kot kandidat za kongresnika v prvem distriktu. On je imel podporo pri vseh unijah CIO v distriktu.

Državni senator Horace A. Hildreth, republikanec iz Cumberlanda, je bil nominiran kot kandidat za gubernerja. Izgleda, da bo izvoljen pri volitvah, ki se bodo vršile v prihodnjem septembru.

Podpredsednik Wallace v Čungkingu

Konference s kitajskimi voditelji

Čungking, Kitajska, 21. jun. — Ameriški podpredsednik Henry A. Wallace je včeraj dospel v to mesto, kjer bo imel važne razgovore z generalom Kaišekom, vrhovnim poveljnikom kitajskih armad, in drugimi voditelji. Razgovori se bodo nanašali na vzajemne interese Kitajske in Amerike.

Na letališču, kjer je pristalo Wallacejevo letalo, so podpredsednika sprejeli in pozdravili general Kaišek, njegova žena, zunanji minister T. V. Soong in drugi visoki kitajski uradniki, kakor tudi člani ameriškega poslaštva. Po sprejemnih ceremonijah se je Wallace odpeljal v Kaišekovo vilo.

Zanimanje kitajske javnosti za Wallaceja je veliko. Podpredsednik je prinesel s seboj darila. Ta vključujejo "penicilin", zdravilo za različne bolezni, semena za kitajski poljedelski departament in darila kitajskim bolnišnicam, šolam, knjižnicam in zgradbam. Trdi se, da bo Wallace izročil Kaišku tudi tajno poslanico od predsednika Roosevelta.

Wallace je citiral izjavo dr. Hu Šiha, bivšega kitajskega poslanca v Washingtonu, "da bo bodoča meja med rusko Sibirijo in Kitajsko slišala meji med Ameriko in Kanado; to bo meja med dvema prijateljskima."

"Mislim, da se bo to zgodilo," je rekel Wallace. "Vsi pogoj so dani za prijateljsko sožitje med Kitajsko in sovjetsko Rusijo."

Wallace je na sestanku s častniki dejal, da ne bo obiskal Indije. Ogledal si bo ameriške vojaške baze na Kitajskem, obiskal kitajske kulturne, poljedelske in družbene ustanove, nakar se bo vrnil domov.

Nemške priprave za invazijo Anglije

Načrti so se izjalovili

London, 21. jun. — Premier Winston Churchill je v svojih odgovorih na vprašanja poslancev v parlamentu razkril, da so se Nemci pripravljali za invazijo Anglije 1. 1940. Nemške čete so se začele zbirati ob obrežju Rokavskega preliva po kapitulaciji Francije, toda načrti glede invazije so se izjalovili.

Poslanec Vivyan Adams je apeliral na Churchilla, naj v glavnih potezah oriše značaj in obseg nemških priprav za invazijo Anglije pred štirimi leti. Dobil je odgovor, da so bile te v koncentraciji nemške sile v francoskih lukah, katerih pa ni zapustila. Poveljstvo nemške sile je iz teh razlogov zavrglo invazijske načrte.

Laborit Emanuel Shinwell je potem vprašal Churchilla, ali more pojasniti, zakaj so Nemci zavrgli načrte. Premier je odgovoril, da so najbrže uvideli, da bi se poskus ponesrečil.

Vojaki iz satelitskih držav v Normandiji

Bern, Švica, 21. jun. — Sem dospel poročila se glase, da so v nemški armadi v Normandiji čete iz satelitskih držav. V francoskem mestu Lisieux so se nahajale hrvaške čete, ki so bile od tam poslane na fronto. Poročila trdijo, da so tudi ogrske in slovaške čete prišle v Francijo, a še niso bile zagnane v boj proti zavezniškim silam. Nemško poveljstvo je proti masnemu uporabljanju kvizlinških čet v vojnih operacijah, ker jim ne zaupa.

Domače vesti

Iz Clevelanda

Cleveland, O. — Po dolgi in mučni bolezni je umrl Frank Ivec, star 64 let, član društva 158 SNP in rojen na Vrhniki pri Ljubljani, odkoder je prišel v Ameriko pred 36 leti. Zapušča ženo, sedem sinov (štiri pri vojakih), eno hčer, eno sestro, dva polbrata, eno polsestro, sedem vnukov in več drugih sorodnikov. — Po treh tednih bolezni je umrl v mornarični bolnišnici v Great Lakes pri Chicagu Joseph R. Dulär, star 18 let in rojen v Clevelandu. Podvrčel se je moral operaciji na slepiču, kateri je podlegel. Njegovo truplo je bilo pripeljano v Cleveland. Zapušča starše, enega brata in več drugih sorodnikov. — V bolnišnici je umrl James Nestich, star 48 let in doma iz sela Čakanec na Hrvaškem, odkoder je prišel v Ameriko pred 31 leti. Zapušča ženo, dva sinova in eno hčer, v starem kraju pa tri sestre in enega brata.

Spanija še ni pretrgala vezi z Nemčijo

London, 21. jun. — Dingle M. Foot, tajnik ministrstva za ekonomsko vojno, je dejal v parlamentu, da Spanija še vzdržuje trgovske vezi z Nemčijo. Dvanaest španskih parnikov še dovažajo bojni materiali v nemške luke. Foot je dejal, da bo Velika Britanija povečala pritisk na Spanijo, da ustavi njeno trgovino z Nemčijo.

Ameriški general se ubil v Franciji

London, 21. jun. — Ameriški general Don F. Pratt se je ubil v Franciji, ko je jadrno letalo tresčilo na tla in se razbilo, poročila glavni stan zavezniške oborožene sile. Nesreča se je pripetila na dan, ko so zavezniške čete invadirale Normandijo.

Bombni napadi učinkoviti, pravi Arnold

London, 21. jun. — General H. H. Arnold, vrhovni poveljnik ameriške letalske sile, je dejal, da so zavezniški bombni napadi na nemška mesta in nacistične baze v okupiranih državah učinkoviti in da bodo pospešili poraz sovražnika.

Policijski načelnik v Budimpešti aretiran

London, 21. jun. — Radio Moskva poroča, da so nemški gestapovci aretirali Aleksandra Eliasza, policijskega načelnika v Budimpešti. Eliasz je bil osumljen tesnih stikov s tajno protinemško organizacijo, ki je aktivna v ogrski prestolnici.

Rooseveltov odposlanec pri papežu

Vatikansko mesto, 21. jun. — Myron C. Taylor, Rooseveltov odposlanec, se bo danes sestel s papežem Pijem, se glasi naznailo. Po sestanku se bo posvetoval s kardinalom Maglionem, tajnikom papeževе države.

Protifrancoski izgredi v Siriji

Kairo, Egipt, 21. jun. — Poročilo iz Bejruta omenja protifrancoske izgrede v Damasku, Siriji. Izgredniki so napadli s kamenjem poslopje kluba francoskih častnikov. Več oseb je bilo ubitih in ranjenih v izgredih.

Britska vlada preklicala restrikcije

London, 21. jun. — Zunanji urad je preklical restrikcije glede gibanja zunanjih diplomatskih misij. Te so bile uveljavljene 17. aprila s namenom prikriti vanja tajnosti priprav zavezniške invazije zapadne Evrope.

ZAVEZNIKI POTR-DILI NOVO ITALIJANSKO VLADO

Člani kabineta bodo zapriseženi v Salernu

VOLITVE PO IZGONU NEMSKIH ČET

Rim, 21. jun. — Zavezniški so potrdili novo italijansko vlado in njeni člani bodo zdaj začeli izvrševati svoje funkcije. Premier Ivanie Bonomi in njegovi ministri, ki so bili izbrani po zavezniški okupaciji Rima, bodo zapriseženi v Salernu. Kakor hitro bo vojaška situacija urejena, se bodo vrnili v Rim.

Zavezniška akcija je končala ugotovanja glede potrditve italijanske vlade, v kateri ni bivšega premierja Badoglija. O slednjem je znano, da je užival zaupanje zavezniških voditeljev. Badoglio je podpisal premirje z zavezniški in London je želel, da ostane v vladi. Voditelji italijanskih političnih strank so vztrajali pri zahtevi, da mora biti izločen zaradi svojih starih zvez z Mussolinijevim režimom.

Nova italijanska vlada je bila formirana po zavezniški okupaciji Rima. Na sestanku voditeljev političnih strank je bil sklenjen dogovor o sestavi novega kabineta. Za predsednika je bil izbran Bonomi. Zavezniški posvetovalni svet je po dolgi razpravi potrdil novo vlado.

Trdi se, da zavezniški ne bodo vsiljevali italijanskemu ljudstvu uradnikov, katerih ne mara. Čeprav je Italija dobila status sobojevnice, je še vedno poražena država. Iz tega razloga si zmagovalci prisvajajo pravico vmešavanja v njene zadeve.

Možnost je, da bo Badoglio dobil pozicijo v vladi. Morda bo postal zunanji minister in kot tak bo lahko sklepal kupčije z zavezniški. Drugo vprašanje, ki se mora odločiti v nekaj dneh, je oblika prisega članov vlade. Trdi se, da je Bonomi pripravljeno prisesti lojalnost prestolonasledniku Umberto, drugi ministri pa samo Italiji.

Na podlagi sedanjih načrtov bodo Italijani izbrali vlado in uradnike, kakršne bodo hoteli, pri prvih splošnih volitvah po 22 letih, ko bodo nemške čete pogonane iz dežele.

Vodja francoskih fašistov umorjen

Uvod v čiščenje izdajalcev

London, 21. jun. — Radio Vichy pod kontrolo nacistov je naznanilo, da je bil polkovnik Casimir de la Rocque, vodja Ognjenega križa, notorične francoske fašistične in protizidovske organizacije, umorjen. Napadli in umorili so ga francoski "teroristi".

La Rocque je bil na dolgi listi izdajalcev, zaznamovanih za smrt francoskih podtalnih grup. Radijsko naznanilo pravi, da so teroristi navalili na njegovo posestvo pri Tournonu ob reki Roni pred tremi dnevi, ga ugrabili in ustrelili. Njegovo s krogla mi preluknjano truplo je bilo najdeno v vasi v bližini njegovega posestva.

Umor voditelja francoske fašistične organizacije je, kakor vse kaže, uvod v umore drugih izdajalcev. Smrti so zapisani vsi, ki so kdaj in še kooperirajo z lutarsko Lavalovo vlado v Vichyju in nacisti. V London dospel poročila govore o aktivnostih članov francoskih podtalnih grup v ozadju nemških bojnih črt.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Zdravne drave (izven Chicago) in Kanado \$8.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti let; za Chicago in okolice Cook Co., \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$8.00. Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$8.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$8.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (izjave, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (June 30, 1944), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Nova liga in svetovni mir

Ko je angleški premier Winston Churchill pred nekaj tedni—24. maja—v svojem govoru pred parlamentom vrnil nekotno luč na novo "ligo narodov", ki jo snujejo velesile za kulisami, je nastalo veliko kritike tukaj in v Angliji. Iz Churchillovih besed je bilo razvidno, da za kulisami kujejo le novo svetovno militaristično zvezo treh, štirih "demokratskih" velesil, ki naj "garantirajo" svetovni mir in—"status quo" zapadnega imperializma!

Slednjega Churchill seveda ni omenil, ampak kdor zna čitati med vrsticami, mu je bilo dovolj jasno, kam pes tace moli. Churchill ni govoril o ustanovitvi kake svetovne demokratične federacije, v kateri bi bili vsi narodi enakopravni, majhni in veliki, marveč le o "velesilah", ki naj ostanejo do zob oborožene in naj se postavijo za čuvalja svetovnega miru—za svetovnega policaja.

Tudi ni govoril o malih in drugih velikih narodih, še manj pa o kolonialnih ljudstvih križem zemeljske oble, čijih edina izbira v tej vojni je med "belim" (zapadnim) in "rumenim" (japonskim) imperializmom. Ampak ne prvi ne drugi ne nudi kolonialnim ljudstvom drugega kot izkoriščanje in sužnost. Torej ni čudno, če se teptani in zasluženi narodi v Aziji in drugod ne ogrevajo ne za belopolitne, ne za rumenopolitne imperialiste. Oboji so jim enaki krvosesi, enaka nesreča.

To kritiko, ki je nastala po Churchillovem govoru, je skušal potolažiti predsednik Roosevelt, ki je zadnje čase očividno več ali manj spremenil svoje stališče. Zanimal je, da ima ameriška vlada v načrtu kako "svetovno policijo", ali da bodo pri veliki mizi nove svetovne lige sedeli le zastopniki štirih velesil—Anglije, Amerike, Rusije in Kitajske. Dejal je, da bodo pri veliki mizi dobile sedež—ali več sedežev—tudi manjše države oziroma skupine držav, ne pa, da bodo sedele samo v zadnji klopi, kjer jim je že bil prostor odkazan.

To Rooseveltovo pojasnilo je sliko nekoliko izpremenilo. On je dejal, da bodo vse priključene države imele besedo pri volitvi članov vrhovnega sveta nove Lige narodov—ali kakor se bo organizacija že imenovala. Brez splošne javne kritike v Ameriki in Angliji, kakor tudi s strani evropskih ubežnih vlad v Londonu, bi te koncesije gotovo ne bilo.

Svoje nezadovoljstvo napram tajni politiki velesil so ubežne vlade pokazale tudi s tem, ker so zadnje dni odprto rebelirale proti Londonu in Washingtonu in priznale francosko osvobodilno vlado v Alžiru kot začasno vlado. To so storile ubežne vlade Čehoslovakije, Belgije, Poljske, Luksemburške in Jugoslavije. To je bila posebno klofuta za ameriško vlado, ki nikakor neče priznati vlado generala De Gaulle.

Toda kljub prej omenjeni Rooseveltovi modifikaciji načrta za novo svetovno organizacijo, je ta načrt, kolikor je znan javnosti, še vedno podvržen zelo resni kritiki, kajti še vedno sloni na militarizmu in imperializmu. Ta načrt sloni na militarizmu in imperializmu zaveznikov, kakor je v praksi slonela na angleškem in francoskem militarizmu tudi stara Liga narodov. In če bo na tej podlagi slonela tudi nova Liga narodov, bo tudi po tej vojni zgrajen svetovni mir na pesku, pa čeprav se ji pridruži Amerika s svojimi militarističnimi in imperialističnimi tendencami, kar bo po vseh videzih njena edina "pridobitev" v tej vojni.

Danes ni več dvoma, da bo ta vojna popolnoma strla nemški in skoraj gotovo tudi japonski militarizem. Toda če na njegovem mestu zraste kombinacija anglo-ameriškega in ruskega militarizma—in imperializma—ne bo človeštvo prav nič bolj varno pred novim svetovnim požarom kot je bilo v preteklosti. Glavni smoter in namen vsakega militarizma je agresija—vojna, pa naj bo nemški, japonski, ameriški, angleški ali pa—ruski. Tudi ni nobene razlike, kakšno državno znamko ima na sebi; vsak je žingotičen, v metodi in stremljenju diktatorski in prej ali slej postane agresiven in imperialističen.

Če bo hotel svet živeti v miru, se bo torej moral otresti vsakega militarizma in imperializma. Ni dovolj, da je po tej vojni strit in popolnoma zatrt samo nemški in japonski militarizem, marveč se morajo tudi zmagovite velesile sporazumeti za čim prejšnjo medsebojno razorožitev do minimalnosti.

Ce ne pride do takega sporazuma med Ameriko, Anglijo in Rusijo že sedaj vsaj pa istočasno kot bo postavljena struktura nove Lige narodov, tedaj bo slednja zopet le slepilo, v realnosti pa bo vsaka izmed velesil iskala svoje zaščite in "zaščite" v svojem lastnem oboroževanju in teritorialni ekspanziji. To pa ne prinaša nič drugega kot nove imperialistične konflikte, in sicer med istimi velesilami, ki jih je sedanja vojna potisnila v skupen tabor.

Yes, če ameriško ljudstvo neče postati suženj svojega lastnega militarizma, kakor tudi suženj projektirane militaristične zveze med Ameriko, Anglijo in Rusijo, katera pa bo le razsana, tedaj mora pritiskati še sedaj na svojo vlado, da mora porabiti svoj veliki vpliv za odpravo vsakega militarizma tudi med zavezniki po tej vojni. To bo najboljša garancija za svetovni mir, ne pa močne militaristične kombinacije, med katerimi prej ali slej nastane trenje, ki končno izbruhne v krvavem konfliktu. Vsaj to je do danes zgodovina vseh vojaških zvez.

Na drugi strani se morajo tudi vse države odreči svojim naropnim imperialističnim privilegijem in stremljenju in dati mesto in kri oni točki Atlantskega čarterja ki govori, da morajo imeti vsi narodi enake pravice in dostop do svetovnih surovin, katere potrebujejo za svoje življenje.

Glasovi iz
naselbinKONFERENCA PROSVETNE
MATICE V MILWAUKEEJU

Chicago. — V nedeljo, 25. junija se vrši zborovanje okrožne konference Prosvetne matice JSZ v Milwaukeeju. Zborovanje se prične ob desetih zjutraj v Sostarichevi dvorani na 539 S. 6th st. Vsi zastopniki pridruženih društev in klubov naj bodo na mestu ob času, vabljeni so tudi drugi člani in rojaki, ki se zanimajo za Prosvetno matico, SANS in delavsko gibanje. Diskuzije obetajo biti zanimive.

Tajnik.

PIKNIK DOMA HBZ

Chicago. — Dne 4. julija se bo vršil velik piknik ali zlet Deškega doma HBZ na lastnem prostoru v Des Plainsu, Ill., Potter in Ballard rd., blizu Chicago. Pričakuje se velika udeležba od strani članstva in ostalega jugoslovanskega občinstva. Autobusna družba nam bo šla na roke s tem, da bodo tistega dne vozili vsi busi mimo pokniškega prostora, tako da bodo posetniki lahko brez težave prišli na piknik. Na pikniku bo tudi kratek program, tako tudi obilo domačega prigrizka, na raznju pečene jagetjine, piva in sladoleda. Vstopnina prostá. Na svidenje 4. julija!

Odbor.

DODATNO POROČILO

Helper, Utah. — V Prosveti št. 110 se je v mojem poročilu pripetila majhna pomota v imenih prispevalcev za pomožno akcijo JPO. Glasiti bi se moralo John Firček, ne John Terček, Filip Podobnik, ne Filip Smolič, John Lipan, ne Frank Lupan, imeni Frank Breznik in Mary Smolič pa sta bili izpuščeni. Upam, da prizadeti vzamejo ta popravek na znanje ter da mi pomoto oprostijo.

Frank Krebs.

BARBIČEVA KOLONA

Cleveland, O. — Zadnjič sem v Proletarcu čital, da bo Jože Oven predal o svojih vtisih iz Mehike v klubu št. 1 JSZ, ni pa bilo omenjeno, če se bo dotaknil tudi mehiške sieste, namreč tistega običajnega opoldanskega počitka, ki ga imajo trgovci in nameščenci ter uradniki tam doli južno od meje. Ta njihova siesta ali počitek traja par ur.

Ta mehiška siesta, ki je bila gotovo prenešana tja iz Evrope, me zanima zato, ker sem videl v vesteh, da je mehiška vlada prepovedala siesto, ki so jo imeli kar po tri ure skupaj. Doslej še ni bilo slišati, da bi se prizadeti Mehikanci uprli ukazu in da bi šli na štrajk. To je bila vsekaror drastična odredba od strani vlade in te korake je storila vsled vojnih naporov. Naj bo tako ali tako, mislil pa sem že, da bom na prihodnjem zborovanju gl. odbora predlagal, da bi tudi mi glavni odborniki imeli svojo opoldansko siesto potem, ko tega ali onega dobro okrtamo radi discipline ali kr-

šitve naših starih pravil, šeg in navad.

To, ne bi bilo menda nič napakega, ampak tisti gl. odborniki, ki se bi ustrašili stroškov, bi gotovo vprašali, kje so pa postelje za udobno siestanje? Tisti, ki še ne vedo, naj povem, da nasproti gl. urada na Lawndale je redarska stanica (policija), ki daje brezdomcem javno prenočišče. In če ga oni dobe, zakaj ga ne bi tudi mi? Na ta način bi šli siestat kar v policijsko postajo, kar nam gotovo ne bi branili, ko bi jim povedali, da "smo mi".

Pravijo, da so Mehikanci leni in nikdar ni Mehikanec tako bizi, da si ne bi privoščil sieste. Neglede kako važno delo ima in se mudi, on gre po kosilu spat, pa magari se svet podere. In sedaj, ko opravljam two swing run, sem se tudi jaz že kar navadil te mehiške navade, da se včasih zlekнем po postelji, zadremjem in sanjam, da debatiram s prijatelji browserjeve, ki so izabili Adamičovo ime in poslali pisma društvu, da tudi oni kolektajo v dobre namene. Precej nas je nasledilo, nato pa je Adamič pojasnil, da jih on ni pooblastil, da rabijo njegovo ime, kakor je bilo poročano v Enakopravnosti.

Pravijo, da stara navada je železna srajca, zato se bo Mehikancem težko odvaditi sieste, zlasti pa onim na deželi, ako velja ukrep tudi zanje. Iman slika, na kateri je Mehikanec, siesta kar na svojem oslu, oba sta namreč zaspala kar na poti. Pri nas v Ameriki ni te lepe navade, da bi šli opoldne siestat, morda pa se to godi po majhnih naselbinah, kakor na primer v Willardu, Wis., ampak farmarji si v poletnem času ne morejo privoščiti opoldanske siestanje.

"Kaj pa je z vami Clevelandčani?" me vprašuje prijatelj v pismu. "Ali tudi vi siestate? Saj ste nam vendar obljubili tisoč novih naročnikov, če pride do spremembe v uredništvu, kar se je res izvršilo, ampak kje je tisti tisoč naročnikov?" Well, prijatelj, odkar se je to izvršilo in med časom, ko se je to vršilo, smo mi lepo siestali, sedaj pa nas kličejo naši prijatelji nazaj in pravijo, da je moralna škoda, poročila pa še ni na svetlem, če smo res dosegli tisti tisoč, zato je menda nekatere brskate sram, kajti tudi oni na magarcu siestajo!

Tisti, ki delate na solcu, je dobro, da si privoščite urico mehiške sieste, kar je dobro zdravilo zlasti proti visokemu krvnemu tlaku. Malo poležanja po kosilu ne škoduje. Tudi ni zdravo, če se greste takoj po kosilu ohladiti v vodo. Pokojni Tone Mladič tam blizu Čikaga ob reki Fox mi je nekoč pravil, da je tam utonil neki pogrebnik, ker se je šel kopat s polnim želodcem. Če bi tisti pogrebnik vedel, da siesta pomaga, bi gotovo šel sedet podolgem, šele potem se bi skobacal v vodo. Siesta je dobro mazilo, ampak ne sme

Patrick J. Hassett (desno), predsednik unije ADF, izroča milijonsko puško, izdelano v tovarni J. Stevens Arms Co., Chicopee Falls, Mass., generalu G. H. Drewryju.

predolgo trajati. Kaj se bi zgodilo, če bi vsi pospali? Baš v soboto sem prejel kar deset dopisnic in pisem, v katerih me urgirajo, naj ne grem spat. Mi dobro vemo, da so naši kmetje v starem kraju opoldne radi siestali za uro ali pol, nakar so spet šli delat.

Delam šest dni v tednu. Vročina je huda, zaspal sem šele po polnoči, ustal sem pa že ob polpetih in šel delat. Dopoldne delam štiri in pol ure in toliko popoldne. Ko sem se danes dopoldne vrnil z dela, sem kmalu zasielal kar za celo uro. Ko sem se zbudil, sem začel pisati ta dopis o siestanju.

Danes sem prejel dve pismi od mojih dveh sinov, ki sta pri vojakih. Iz Alaske piše poročnik Evgen, da je bil premeščen in da bo v kratkem spet prenečen, dočim je Eddie v taborišču Lee v Virginiji: Pvt. Edward E. Barbic, 35836024 T-343, Co. H 12th ASP Png. Regt., Camp Lee, Va. Prejel pa sem tudi mnogo pisem iz raznih naselbin od rojakov in rojakinj in vsi želijo, da še pišem, četudi si včasih privoščim malo siestanje.

Frank Barbič.

DOMAČE IN DRUGE VESTI

Johnstown, Pa. — Pred nekoliko dnevi je težko zbolel Frank Mikolič st. Vem, da ima prijatelje v oddaljenih krajih, ki mu želijo okrevanja. Sedaj, ko bi bilo lahko malo boljše, ker je skoro odgojil veliko družino, pa ga je napadla bolezen. Dva sinova sta pri vojakih, nekaj jih je oženjenih, par jih pa še potrebuje skrbnega očeta. Upam in želim, da se mu zdravje kmalu vrne. Veliko je kričanja, kadar se ubogi majnar potegne za večji kosček kruha, kadar pa ga napade majnarska bolezen in se naseli v njegov dom žalost in trpljenje, tedaj ga ne vidijo.

Dne 10. junija je št. 104 SZZ imela veselico, ki ni bila oglašana ne dobro obiskana, pa je vseeno povojno uspeša. Velika zahvala gre članstvu država 16 ABZ, ki se rado odzove za koristno stvar in dajo svoj dom brezplačno na razpolago. Nadalje gre zahvala domovemu oskrbniku Franku Ključarju in njegovi ženi Rosie, ki tudi rada pomagata. Tako si westendski Slovenci drug drugemu pomagamo v medsebojnem bratstvu.

Med nami so tudi Belokranjci, s katerimi se mi "Črnokranjci" dobro razumemo. Vsi skupaj z menoj vred pa bi radi videli, da bi izšla iz knjigi povest starega naseljenca. Med nami v tem kraju se jih bi prodalo lepo število. Moja srčna želja je, da bi imela to srečo, da bi videla tega v silnem trpljenju izkušnega moža, našega starega naseljenca, ki je tako zanimivo opisal svoje mučno življenje. Pa nikar naj kdo ne misli, da zato, da bi mu še več trpljenja povzročila. Kot se vidi, je stari naseljenec prestal trpljenja več kot svojo mero. Ako bi ne bil trden in pošten, bi bil podlegel. Le tisti, ki mu vest ne očita ničesar slabega, more prenesti tako gorje. Da se bi stari naseljenec le še kaj oglašil!

Par besed o naši podružnici št. 4 SANS. Do danes še nisem prejela ničesar od izvršnega tajnika glede našega zastopstva na bodoči Sansovi konvenciji. Velike važnosti je, da dobro presodimo in pošljemo sposobne delegate na ta važen sestanek. Na vsak način pa moramo ohraniti skupnost. Nikakor ne morem razumeti, zakaj ne bi bilo mogoče sodelovati za skupno stvar. Ako se vsi zavedamo dejstva, da so naši bratje in sestre ene vere in krvi, ki sedaj trpijo skupno trpljenje, pa bo uspeh popoln.

Vprašanje skupnosti je zelo važno. Slovenski duhovniki bi morali z besedo in zgledi v tem oziru prednjačiti, saj so vendar izšli iz slovenskega naroda. Ako ljubite svoj narod in vero, potem boste med prvimi na Sansovi konvenciji. Če imate kaj dobrih idej, ven z njimi! Če bo narod videl, da ga ljubite in da mu želite resnično pomagati v njegovi najtežji uri, vas bo vzljubil z vsem srcem. Največja svetinja mu je njegov narodni obstoj in njegova vera. Ne vzemite mu tega!

Vsled vsega tega priporočam tistim štirim duhovnikom, ki so pred nekaj tedni v javnosti podali nekakšno izjavo, da še enkrat dobro vse premislijo ter tisto izjavo preklicajo. Vsakega poštenega duhovnika dolžnost in prostor je na strani ovčic. Tistemu slovenskemu duhovniku, ki je pa več tujec, ki je morilec nun in duhovnikov kakor ostalih nesrečnikov, naj se spomne besed narodne pesmi: "Črna zemlja naj pogrezne tega, ki odpada."

Mi pa, bratje in sestre, stojmo trdno kot skala in rečimo: Vse "Prosveto" Podpirajte svoj list!

za rešitev našega zaslužnjega naroda! Temu cilju moramo posvetiti vse naše skupno delo! Pomagajmo, da bo narod moj in tvoj res končno dosegel in užival svoje pravice na svoji zemlji, v naši lepi Sloveniji, ki mora biti združena in svobodna!

Mary Vidmar.

PRISPEVKI SANSU

West Allis, Wis. — V nedeljo, dne 25. junija, se vrši redna seja podružnice 56 SANS v Sostarsičevi dvorani ob 2. popoldne. Vsi člani in članice ter društveni zastopniki se prosijo, da se te seje gotovo udeležijo. Član je vsak, ki ima člansko karto. Na polnimo omenjeno dvorano zadnjega kotička. Razpravljal bomo o raznih vprašanjih, ki se tičejo stare domovine, podan pa bo tudi račun o naši uspehi kartni zabavi in druge stvari.

Nadaljnji prispevki Sansu. Jack Oblak in žena \$2, izročil Joe Turek. Ta vsota je bila pomotoma izpuščena v prejšnjem izkazu; upam, da nam prizadeti oprostijo. Društvo 234 SNPJ \$4.50; po \$2 pa so prispevali Helen Podrgajs in Louis Ambrozič in žena; po \$1 Mary Vasil, Mary Klemenčič in Frances Vrtič. Nabiralna pola Josephine Slapnik in Theresa Kaytna. Dr. Frank Schuler \$5, po \$2 družina Yakoby, družina Florian Remic, Joe Ambrosch, George Pusha in Alwin Glojek; po \$1 Mark Jaich, Joe Kolic, Joe Klepich, Joe Bojanich, Andrew Sage, B. Blatinovich, Joe Poznik, Nick Šobac in Charlie Blasica.

Rosie Babich je izročila \$2, ki jih je prispevala rojakinja J. Hasi, Theresa Kaytna pa je izročila \$1, ki ga je prispeval Andrew Sage.

Matt Radelj, predsednik društva 520 SNPJ iz Cudahya, Wis., je izročil vsoto \$45.60. Po \$10 so darovali Matt Radelj, Frank Benčič in Frank Borstnar, Peter Zaic \$8 in Andy Sedušak \$7.60. Naj pripomnim, da člani tega društva so že drugič prispevali po eno dnevno plačo v podporo Sansu, kar pomeni, da v resnici razumejo in čutijo bol slovenskega naroda. Za njihovo podporo in sodelovanje jim gre iskrena zahvala in priznanje, tako tudi vsem drugim prispevalcem in nabiralcem.

Dne 28. maja se je vršila kartna zabava za SANS, ki je izredno dobro uspela. Lahko rečem, da doslej ni še nobena taka prireditve prinesla toliko kot je ta. Dosedaj je čistega dobička \$190, kar pa ni še vse, upamo pa, da do prihodnje seje bomo imeli popoln račun. Iskrena hvala pripravljalnemu odboru, ki se je potrudil, največje zasluge pa ima Theresa Kaytna, ampak tudi druge ne zaostajajo dosti za njo. Iskrena hvala vsem, ki ste se udeležili in se iskazali, da v resnici razumete položaj svojih lastnih ljudi v stari domovini.

Je še nekaj rojakov in rojakinj, ki se nič ne zmenijo, sploh jih nič ne zadevajo poročila grozodejstvih in trpljenja, ki ga prenašajo naši ljudje v starem kraju. Tudi se ne brigajo, če se stoletna želja slovenskega naroda po svobodi uresniči ali ne. Junjski boj, ki se vrši sedaj v starem kraju proti zunanjim in notranjim tiraniji, jih tudi ne premakne. Tu in tam se pa dobi kakšen sebičnej, ki trosi razne izmislici in laži. Taki ljudje se ne brigajo za pravico, po kateri naše ljudstvo hrepeni, se zanjo bori in umira. Taki ljudje postavijo Kristove nauke na polico!

Mary Musich, tajnica.

PROF. LANGE V CHICAGO

Chicago. — V petek, dne 23. junija, ob 12.15 popoldne bo v grand ballroomu v Palmer House govoril znani poljski profesor Lange pod avspicij organizacije Chicago Council for Foreign Relations.

Lange je tisti profesor s čikaške univerze, ki je skupno z rev. Orlemanskim pred kratkim obiskal Moskvo in imel konferenco s Stalinom in drugimi vladnimi osebami v Sovjetski uniji ter s tamkajšnjimi Poljaki.

Njegov govor se bo seveda nanašal na te konference in na zadnje rezultate. Vabljeni ste vsi, ki se zanimate in ki imate priliko oziroma čas, da se udeležite.

Poročevalec.

Kanadski vojaki stoje pri nemški utrdbi na francoskem obrežju.

Za priznanje Titove vlade

(Iz partizanskega časopisa "Osvobodjenje", organa krajevnega antifašističnega sveta narodnega osvobodjenja Bosne in Hercegovine, aprila 1944.)

Veliko število Jugoslovancev — Srbov, Hrvatov in Slovencev živi v zavezniških državah. Po njihovo veliko število naših ljudi se nahaja v Ameriki. Tekom svojega razvoja v domovini je osvobodilni pokret čim dalje bolj prejemal Jugoslovane v inostranstvu. Z velikimi simpatijami so spremljali napor naših narodov v borbi za svobodo. V času, ko je v mednarodno javnost prodrla vest o izdajstvu beške vlade in njenega vojnega ministra v domovini, Draže Mihajlovića, ki ga je plačani reakcionarni in profašistični tisk prejel slikal kot vodjo in organizatorja odpora proti Nemcem, so Srbi, Hrvati in Slovenci preko svojih organizacij razvili široko akcijo proti izdajniškim klikam in v svo silo začeli obveščati in uverjati demokratično javnost zavezniških držav, da je narodno-osvobodilno gibanje edini nosilec odpora v Jugoslaviji.

Naši bratje v zavezniških državah so mnogo pripomogli k okrepljeni popularnosti našega gibanja. V zadnjem času so jugoslovanski patriotje razvili živo akcijo za priznanje Nacionalnega komiteja od strani zavezniških vlad, s čimer se je še močnejše izkazala njih povezanost in ljubezen do domovine in naroda.

Dne 27. marca se je vršilo v Londonu veliko zborovanje jugoslovancev. Udeleženci zborovanja so izdali resolucijo, ki so jo izročili vsem zavezniškim vladam s pozivom, naj prekinajo odnose z jugoslovansko emigrantsko vlado, ki dela proti intenzivni osvobodilni borbi naroda Jugoslavije.

"Pozivamo vse zedinjene narode, posebno pa velike zavezniške," se glasi resolucija, "da priznajo AVNOJ in Nacionalni komitej osvobodjenja. Pozivamo vlade vseh zedinjenih narodov, posebno vlade velikih držav, naj pomagajo nacionalnemu komiteju osvobodjenja, da zavaruje nacionalno premoženje Jugoslavije in njenih državljanov v inostranstvu pred nekontroliranim od neodgovornim razsipanjem od strani političnih avanturistov emigrantske vlade."

Ameriški Jugoslovani, ki živijo v Washingtonu, so imeli veliko zborovanje v Takom. V resoluciji, ki so jo poslali ZAD, zahtevajo, da se odpusti Fotiću in da narode Jugoslavije v Washingtonu predstavlja poslanik narodne vlade — Nacionalnega komiteja. Na tem velikem zboru Jugoslovancev so sodelovali naši slavni rojaki Louis Adamić, znani violinist Zlatko Baloković, pravoslavni duhovnik Maletić in bivši minister Sava Kosanović.

V resoluciji, ki je bila prečita, je bilo rečeno, da sta Nacionalni komitej in NOV edina predstavnik nove svobode demokratične in federativne Jugoslavije. Izražujoč željo dveh milijonov prekoceanskih Srbov, Hrvatov in Slovencev, so zborovalci zahtevali, da zavezniške vlade prekinajo diplomatske odnose z emigrantsko protinarodno vlado Jugoslavije in da "de jure" priznajo Nacionalni komitej na čelu z maršalom Titom kot edino zakonito vlado Jugoslavije.

Jugoslovani Južne Amerike izražajo svojo solidarnost z osvobodilno borbo naših narodov in obetajo polno materialno in moralno pomoč naši vojski in Nacionalnemu komiteju. Te dni je bil v Čileju osnovan poseben komitej, ki si je stavil nalogo, da se bori čim močnejše za priznanje Nacionalnega komiteja osvobodjenja Jugoslavije. V enem svojih splošnih pravi: "Priznavamo edino zakonito vlado — jugoslovansko nacionalni komitej osvobodjenja na čelu z maršalom Titom. Mi smo proti emigrantski monarhistični vladi, ki se bori proti svobodni federativni in demokratični Jugoslaviji. Zahtevamo od zavezniških vlad, da priznajo Nacionalni komitej osvobodjenja Jugoslavije in da prožijo največjo mogočo pomoč naši osvobodilni vladi. Zahtevamo, da zavezniške vlade prekinajo vse

odnose z emigrantsko monarhistično vlado v Kairu, ki dela za prepreko za zedinjenje naših narodov."

Dne 19. marca so jugoslovanski mornarji v Londonu imeli veliko zborovanje. V resoluciji je v ostale rečeno: "Pozdravljamo vse demokratične sile vseh narodov Jugoslavije, ki so se združile proti fašizmu in reakciji, da bi osigurale lepšo bodočnost našemu narodu. Z zaničevanjem obsojamo vlado Božidarja Purića in pozivamo zavezniške, da prekinajo zveze s to vlado, katere vojni minister je Draža Mihajlović, njegovi podporniki pa sklepajo sporazume s fašisti, največjimi sovražniki našega naroda. Pozivamo zavezniške, da priznajo AVNOJ na čelu z dr. Ribarjem in začasno vlado na čelu z maršalom Titom kot edino zakonito oblast v Jugoslaviji, ki jo je izbral narod sam."

Napori naših narodov se pridružuje danes tudi narod sinov izven domovine. To je velika pomoč v borbi za priznanje našega Nacionalnega komiteja, ki danes s pravico zahteva v imenu naših narodov, da bodo najvišji državni organi nove Jugoslavije priznani od vseh zavezniških vlad kot edini nosilci suverenosti in volje našega naroda.

—ZOJSA.

Srbija se ne da pomiriti

(Iz partizanskega časopisa "Naprijed" z dne 31. marca 1944)

Ne moremo pomiriti Srbije, so javljali leta 1941 nemški generali Hitlerjevemu glavnemu stanu. In niso je mogli pomiriti od prvega dne do danes. Niso je mogle pomiriti stotine pobesnelih Nemcev, niti divizije bolgarskih trup, ne Nedićeve bande, ne ljotičevci in ne žandarji. Srbsko ljudstvo je vzelo rešenje svoje usode v svoje roke od prvega dne osvobodilne borbe; in bore se za svobodo svoje domovine je kazalo pot vsem narodom Jugoslavije.

Daleč so se čule puške, ki so na Kresni dan leta 1941 odjeknile v Beli Cerkvu in Radjevinu. Tudi mi na Hrvatskem smo jih čuli. In radjevsko-azbukovska četa in druge so začele prenašati glas o herojskih narodih Jugoslavije. Radostno so zatrepotala srca vseh rodoljubov naše domovine, ko so prišle prve vesti o osvobodjenih krajih v Srbiji. Padlo je srezko mesto Kamenica, osvobodjena je bila Pečka, cela Mačva razen Šabca. Gornji Milanovac, Užice, Čačak. Niti štuka, niti pomoč, niti prve izdajice niso Nemcem pomagali, da bi jih ne zadeli prvi porazi od junakov sinov nepodjarmljene Srbije.

Ne, Srbija se ne da pomiriti. V čete stoterih in tisočih maščekvalcev so prihajali stari vojaki, stare čestite korenine, ki so jim prša dičila našeta odlikovanja, da tudi oni doprinesejo svoj dar svobodni in novi Srbiji. Prsi Srba, majorja Stevića, je dičilo enajst odlikovanj, ki jih je dobil v raznih vojnah. "Evo me, otroci, da se borim za dobro..."

Nemške represalije so bile strašne. Toda niso nič pomagale. Srbski narod se ne da preplašiti. Požigali so in ropali, mučili in ubijali. Kragujevac in Kraljevo, Mačva, Draginci, z 970

ubitih žena in dece. Na stotine je bilo Dragincev. Ali Srbija se ni pomirila. Skozi tri leta pokajo puške pri Toplicah, Jablanici, okrog Niša, v nepremagani Mačvi pri Mokri gori. Skozi tri leta se slavni srbski partizanski odredi neprestano stavljajo v bran emigrantski premoči sovražnikov.

Nedolgo tega je vrhovni štab narodno-osvobodilne vojske in partizanskih odredov javil, da so edince II. in V. divizije po mnogobrojnih trdih bojih razbile velike grupacije Nemcev in prešle na področje Srbije. "Okupatorju in vsem njegovim slugam gori pod nogami in bližajo se jim črni dnevi. Poleg junakov srbskih partizanov, ki že skozi tri leta odbijajo vse napade švabskih psov in domačih izrodov, ki že skozi ves ta čas častno nosijo zastavo svobode, najprej dvignjeno v bratski Srbiji, edince naše junaške armade razbijajo načrte Nemcev, da bi se nadalje držali v suženstvu borbeni srbski narod."

Velik strah in preplah pred osveto maščekvalcev je obšel okupatorje in njegove sluga. Grenka časa osvete jim ne bo odšla. Okupator, Nedić, Mihajlović, Ljotić, Spaljaković, Jovanović in vsa tolpa izdajice trepet, medtem ko srbski narod vzklika radosti nad prihodom svojih junakov, ki so se ovenčali z nemisljivo slavo na bojnih poljih jugoslovanskih. Ponovni poskusi izdajalcev, da bi potegnili srbski narod v svoje vrste, je ostal zamolkel klic izdajalcev pred smrtno.

Srbski narod hoče lepšo in srečnejšo Srbijo in ve, da jim jo dajo njeni zvesti sinovi, naši junaki in da samo borbeno zedinjenost Srbije, Hrvatske, Slovenije, Makedonije, Črne gore, Bosne in Hercegovine predstavlja srečnejšo bodočnost po tolikem trpljenju in preskušnjah. Srbski narod to ve, zato govori v imenu celega naroda stari srbski general, ki pravi, "da so Srbija in srbski narod z največjim navdušenjem sprejeli odločbe II. zasedanja AVNOJA o ustvarjanju nove federativne Jugoslavije z maršalom Titom na čelu." Skozi njegove besede sliši srbski narod glas mrtvih junakov, žen, otrok in starcev iz stotine srbskih grobov; sliši glas kragujevskih, kraljevaških in mačvanskih žrtve; glas bombardiranega Beograda; glas do krvi in kosti mučenih Srbov; glas svoje rodne Srbije.

Danes, ko divizije narodno-osvobodilne vojske ponovno prehajajo Lim in stopajo na tla junaške Srbije, kjer se borijo že od prej mnogobrojni odredi, moravska in šumadijska brigada, danes bo zopet zadonel bojni klic od Drine do Timoka, a vihar vsenarodnega upora bo zavalovil čez vasi in mesta. Pri Črni gori v Mačvi, pri Nišu, Valjevu, Užicu in Ivanjici ponovno grme puške maščekvalke, a klanci in planjave, priče prvih slavnih dni, zopet sprejemajo svoje otroke in drznejše nego kdaj prej strome v višine in prete zbesneležem in četniškim psom.

Vračajo se dnevi upora iz leta 1941 v Homolu in Mačvi. V Radjevinu in Kosmaju, Posavju in Šumadiji; dnevi slavnih borov in junaških podvigov. In sedaj, kakor tedaj, naj vedo fašisti, da dokler eden njih hodi po naši zemlji, bo Srbija šumela, bo Srbija gorela in se Srbija ne bo umirila! —ZOJSA.

Srečanje v Londonu

(Radio-govor prof. Borisa Furlana v Londonu 13. maja.)

Pretečeno soboto sem govoril o vtisu, ki ga je napravila vojna misija narodno osvobodilne vojske (NOV) Jugoslavije v Londonu in sem dejal, da so to za nas veliki dnevi. Odkar smo v emigraciji, smo prišli prvič v neposreden stik s predstavniki junaške borbe narodov Jugoslavije in graditelji njihove državne skupnosti. Bilo nam je, kakor da je domovina prišla k nam, ker ne moremo mi do nje, in prvič smo mogli neposredno spoznati duha, ki preveva osvobodilno borbo, in neposredno doživeti oni neodoljivi vzgon, ki vodi narode Jugoslavije na pot edinstvene veličine in slave.

Poleg tega objektivnega, za vse Jugoslovane enako pomembnega prihoda generala Velebita in majorja Vogelnika, ki tem potom sporočata vsem najlepše pozdrave, ima njih bivanje zame osebnostno posebno dragoceno notnjo. Po oolnih letih prisilne ločitve je zopet zaživela ona intimna duhovna skupnost, ki je odlikovala naše prijateljstvo. Kako radostno mi je bilo pri srcu, ko sem prvič po tako dolgi letih zopet slišal o Vidmarju, Joži in Mariji, Cvitu, Bobi, Ferdulfu in drugih tako dragih prijateljih. Iz duhovnega občevanja z njimi sem za časa svoje emigracije črpal moč za svoje delo, smernice za svoje ravnanje.

In to duhovno občevanje, ki sem ga na razdaljo tisoč in tisoč milj vedno znova obnavljal, je predstavljalo zame domovino. Borbeno skupnost, ki nas je vezala dolga leta za ustvarjanje istega političnega, socialnega in kulturnega ideala, se je utrdila in poglobila v uri preizkušnje. Po različnih potih se naglo približujemo izpolnitvi smotra in čas naše ločitve gre proti koncu. Kolika radost, da je osebnost doživeti v sozvočju z objektivnim historičnim dogajanjem in da ustroja subjektivno, a nesprenmenljivo čustvo prijateljstva kategoričnemu imperativu dolžnosti napram narodu.

Vojna komisija je prinesla seboj mnogo tiskanega materiala neprecenljive vrednosti. Pred nami so knjige, brošure, letaki, časopisi. Za mnoge dosedaj sploh nismo vedeli, nekatere pa sedaj vidimo prvič. Vsi ti časopisi, letaki, brošure itd. predstavljajo za nas eno, to je knjigo dejanj slovenskega naroda. Ta knjiga je veren izraz veličastne borbe slovenskega naroda in njegove popolne, duhovne in materialne preroditve. Tehnična dovršenost partizanskega tiska, izredno visoko število publikacij, stopnja politične in kulturne zrelosti, ki more častno vzdržati primeru z vsakim drugim svetovnim standardom, vse to je mogoče razložiti samo funkcionalno: vojni uspehi borbe na terenu in poglobljena ter proširjena kulturna dinamika so v vzajemni odvisnosti.

Vojni uspehi so zato tako veliki, ker je bila potencirana kulturna aktivnost, ta pa zopet črpa nov vzgon iz uveljavljenja borbene dejavnosti. Eno in drugo je funkcija popolne demokratizacije, za katero je OF postavila idejne osnove in ustvarila praktične pogoje. Ta demokratizacija se izraža v skrajni aktivizaciji vsakega posameznika kot se-

stavnega dela narodnega občevanja. In prvič v zgodovini slovenskega naroda in v zgodovini narodov Jugoslavije se objektivni občestveni smoter krije s subjektivnim smotrom izoblikovanja lastne individualnosti, osebnosti in narodove.

Po zaslugi OF imajo narodi Jugoslavije edini svobodni tisk na ozemlju, ki ga nacifašisti bahavo imenujejo evropsko trdnjavo in ta tisk izhaja javno, ne tajno in podtalno, kot svoboden izraz svobodnega duha. Po zaslugi OF ustvarja slovenski narod v najstrahotnejši borbi svoje zgodovine kulturne vrednote, ki bodo trajale v času in trajno pričale o veličastvu duha, ki se je najsvobodnejše manifestiral prav tedaj, ko ga je nacifašizem hotel totalno in totalitarno zatreti. Nacifašisti, zunanji in notranji, lahko razmišljajo o tem praktičnem primeru Heglove ironije glede svetovne historije, in še pravočasno potegnijo pravilne zaključke. — ZOJSA.

Nega zob

Nega zob je postala v naši kulturni dobi zelo važna stvar. Današnji način življenja stavlja zdravje v veliko nevarnost. Zlasti preti nevarnost, da se zobje pred časom pokvari. — Vzrokov za to zlo je zelo veliko. Eden od glavnih je ta, da se zobje v mladosti premalo trudi, ker so jedi tako pripravljene, da zobovje z lahkoto vrši svojo nalogo. Kakor ostanejo nerazvite mišice človeka, ki se z njimi ne služi, ravno tako zobje nimajo notranje moči, ako se od njih premalo zahteva. Drugi vzrok leži v tem, ker mnoga jedila izločajo gotove količine apna. Znanja stvar je, da vroče ali preveč mrzle jedi in pijače škodljivo delujejo na sklenino, zlasti, ako izpremembe temperature sledijo neposredno ena za drugo, kakor na primer, ako se takoj po vroči jedi pije zelo mrzla pijača. Ako se daje prednost močno začimljenim in kislim jedem in pijačam, katere puščajo med zobje drobce, to zelo škodljivo deluje na zobe. Neposredno ali potom raznih parazitov se tvorijo v ustih škodljive kisline, proti katerim oslabiljeno zobovje nima dovolj odporne sile.

Eden od glavnih vzrokov propadanja zob je zobni kamen. Ta nastane tako, da ostanki jedil tvorijo lepljivo snov, katere oblija iz slin izločene kalcijeve soli ter se sčasoma z istimi spojinami v trde kepicke. Zobni kamen tiči za zobmi navadno na notranji strani, kjer radi površnega čiščenja zob zaostanejo ostanki jedil.

Nega zob mora biti v prvi vrsti namenjena proti glavnim uničevalcem zob, a v drugi vrsti, da se z redno nego zob in usta paralizira škodljivo delovanje, katero prihaja od zunaj.

ZASTOPNIKI LISTA PROSVETE

so vsi društveni tajniki in tajnice in člani, ki jih društvo lavolijo v se svrhu.

Naki nastavljeni lokalni in potovalni zastopniki za določene okraje so:

Louis Barborich, za Milwaukee, Wis. in okolice.
Anton Jankovich, za Cleveland, Ohio in okolice.
Frank Klun in Chisholm, Minn. in Chisholm in okolice.
Frank Cvetan in Tiro Mill, Pa. za vso srednje-vahodno Penno.
Anton Zornik in Marmila, Pa. za vso zapadno Pennsylvanijo.
John Zornik za Detroit in okolice.

Poleg vseh teh pa lahko vsak član ali naročnik sam pošlje svoje narodno direktino listo.

PROSVETA
2837 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Back the Attack!

Buy MORE BONDS

RAVNAJTE Z ELEKTRIČNIMI NAPRAVAMI PREVIDNO... KER JIH PRIMANJKUJE V VOJNEM ČASU

Moja ledenica ohrani jestvine v boljšem stanju... in ni še rabila nobenega popravila!

VZROKI ZAKAJ:
Predal za led odtajam po navodilu, ki sem jih dobila od tovarnarjev, izdelovalcev ledenice. Pretežka zamrznjenost ovira njeno učinkovitost. Ko se odtopi, nabrano vodo takoj odstranim. Če bi jo ne, bi začela ponovno zmrzovati čim bi bil pogon zopet v teku.

Police in predale za ledenice kocke vedno umijem z baking sodo: Tako tudi cev, na katerih se zbira duh od jedi, isto gumijasto vložke pri vratih in jih posušim s talecem praškom, da se ne sprimejo. Posušim zamrzovalni del in tace, da z lahkoto zdravim na prostor. Nikdar pa ne rabim trdih in ostrih predmetov na njih.

Da obdržim ledenico čisto in svetlo jo hitro obriskam ako se polijejo jedi po njej. Omarico umijem od zunaj z toplo milnico in splahnem ter potem posušim z mehko črtnjo. Vedno držim ledenico neha-palčice od-stene, da je dovolj zraka okrog nje. Vrata občeje kjer je postavljena so tudi vedno odprta in na svojem zraku.

Skrhim tudi, da je ledenica redno pregledana. Na strani imam prostor, kjer je zabeleženo, koga kliče v slučaju potrebe. Če je moja ledenica starejša izdelek in ni v nji mehanizem popolnoma zaprt v olju in maščobi, tedaj skrbim, da je mehanizem očiščen in namazan najmanj dvakrat na leto.

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

Vojne tovarne potrebujejo elektriko—Rabite jo previdno

Slika kaže nemške vojske, katere so ujele kanadske čete v Normandiji.

MIHAIL ARCIBAŠEV

SANIN

Poslovenil Stane Krašovec

(Nadaljevanje)

Pred njim je vstajal lepi, a grozni in maščevalni obraz dekleta s krepko stisnjenimi, drobnimi ustnicami in zagonetnimi, temnimi očmi. "Ampak ona mi zdajpazda napravi kakšno reč! ... Take ne pustijo kar tako! ... Treba bi bilo na kakšen način ..."

Strašen škandal se je kakor pošast dvigal pred Zarudinom. Ni si sicer mogel predstavljati, kakšen bo, vendar ga je slutil. Srce mu je plaho utripalo.

"Pa kaj mi prav za prav more napraviti?" se je spraševal včasih in takrat se je v njegovih možganih nekaj razjasnilo in postalo prosto ter čisto lahko. "Utopi se? ... No, vrag ž njo ... jaz je nisem vlekel s silo, saj? ... Če pove, da je bila moja ljubica? ... Kaj pa je potem! ... Prav to priča, da sem lep možki ... Oženiti se nisem obljubil ž njo. Čudno, pri moji duši!" je zmigaval z ramama Zarudin in v istem hipu začutil, kako temen, strašen kamen zopet tlači njegovo dušo. "Spletke bodo nastale, nikamor se ne bom mogel pokazati!" je mislil in z nekoliko se tresoč roko nesel k ustom kozarec z mrzlim, zopno sladkim čajem.

Zarudin je bil prav tako čist, prijetno dišeč in lep, kot je bil vedno; vendar se mu je zdelo, da leži na njem, na vsem — na obrazu, na snežno beli bluzi, na rokah in celo na srcu — nekakšna umazna lisa, ki se vedno bolj in bolj širi.

"Eh, vse bo sčasoma prešlo ... saj ne bo prvič!" se je skušal pomiriti, toda notri ni nekaj hotelo temu verjeti.

Vološin je vstopil, neprisiljeno drsel s podplati ter prizanesljivo kazal drobne zobe; hipoma je bila vsa soba polna parfuma, tobaka in muškatele, ki so zamenjali duh po hladnem in zelenem vrtu.

"Ah, Pavel Lvovič!" je nekoliko prestrašen priskočil Zarudin.

Vološin je pozdravil, se usedel k oknu in prižgal cigaro. Bil je tako samozavesten in po mnenju Zarudina eleganten in čist, da je častnik začutil v sebi kal zavisti ter je z vsemi močmi skušal dobiti prav tako brezskrben in samozavesten izraz. Toda njegove oči so vedno nemirno švigale. Od takrat, ko mu je Lida zavpila naravnost v obraz "živina", se je Zarudin neprestano zdelo, da vsakdo ve za to in da se v svoji duši norčuje iz njega.

Vološin je smehljaje se in gotovo, a s pone-srečeniimi dovpti začel klepetati o praznih stvarih. Vendar mu je bilo teško obdržati pridobitni ton in nestrpnost želja po besedi "ženska" se je začela prerivati skozi vse njegove dovpti in povesti o Petrogradu in o stavki v tovarni.

Trenutek prižiganja nove cigarete je izkoristil, da je obmolnil in izrazil pogledal Zarudin v oči.

Iz njegovih oči je pa proniknilo v častnikove nekaj gibčnega in nesramnega in oba sta razumela drug drugega. Vološin si je popravil ščipalnik, se nasmehnil ter pokazal zobe. Takoj nato se je isti nasmeh zazrcal na lepem Zarudinovem obrazu, ki je postal od njega predren.

"Vi pa ne zapravljate tukaj časa, mislim?" je lakovo vprašal Vološin in določeno pomežiknil z očmi.

Zarudin je odgovoril z bahavo, malomarno kretjo z rameni:

"O, to je že običaj! Kaj pa naj tod sploh delamo?"

Zasmejala sta se in obmolnila. Vološin je strastno čakal poglobnosti in drobna žilica mu

je krčevito utripala pod levim kolenčkom; pred Zarudinom so pa trenutno zablisnile podrobnosti ne tega, kar je hotel Zarudin, ampak kar ga je mučilo vse te dneve.

Nalahko se je obrnil proti vrtu ter potrkal s prsti po oboju na oknu.

Toda Vološin je molče čakal in Zarudin je začutil nujnost, da bi zopet prišel v potrebni mu ton.

"Vem," je začel navidezno samozavestno, "da se zdi vam iz prestolice, da so tukajšnje ženske nekaj posebnega. Vi se bridko motite! Res, da so sveže, vendar pa nimajo elegance ... ne, kako bi se izrazili ... nimajo umetnosti ljubiti! ..."

Vološin je trenutno oživel; oči so se mu za-lesketale in glas se mu je izpremenil.

"Da, seveda ... Ampak koncem koncev se človek vsega tega naveliča ... Naše petrograjčanke nimajo teles ... Razumete? ... To je klopčič živcev, ne pa žensko slika, tukaj pa ..."

"Res je to," je pritrdil Zarudin neopazeno oživljen in si začel zadovoljno vihati brke.

"Če slečete steznik najlegantnejši dami iz prestolice, pa vidite ... No, vidite ... Ali poznate najnovejšo anekdoto?" je nenadoma prekinil Vološin samega sebe.

"Katero? ... Ne vem ..."

"Tistole ... To je zelo značilno ... Neka pariška koketka ..."

Vološin je podrobno in umetno povedal olikano, gnusno zgodbo, ki sta se v njej razgaljena pohotnost in suhljate ženske prsi prepletali v tako soparno in mučno slika, da se je začel Zarudin nervozno smejeti in se ves zvijati, kakor da bi ga tepli.

"I glavna stvar pri ženski so prsi! Ženska s slabim životom zame ni ženska!" je končal Vološin in obrnil oči navzgor, da se je pokazala sama belina.

Zarudin se je spomnil Lidinih prsi, ki so bile tako nežne, belo rožnate, prožno zaokrožene, ki so bile videti kakor jagode neznanega, krasnega ploda. Spomnil se je, kako ji je ugajalo, ko ji je poljubljati prsi. Hipoma se mu je zdelo sitno govoriti o tem z Vološinom in obenem je bil bolešno žalosten, ker je vse to minulo in se ne bo nikdar več vrnilo.

Toda to čuvstvo se je zdelo Zarudin ne- vredno moškega in častnika; zato se je pre-magal in zavrnil z nenavadnim pretiravanjem:

"Vsak ima svojega Bogal ... Zame je pri ženski najvažnejše hrbet, veste, kako je upog-njen ..."

"Da," je nervozno zategnil Vološin. "Veste, nekatere ženske imajo, zlasti mlade ..."

Teško stopaje v težkih, kmečkih škornjih je prišel sluga prižgat svetiljko. Med tem, ko se je vrtel okrog mize, ženketal s steklom in prižgal žveplenke, sta Zarudin in Vološin molčala. Pri vžigajoči se luči je bilo videti samo njune lesketajoče se oči in ogenj cigaret, ki je ner-vozno žarel.

Ko je pa sluga odšel, sta začela zopet govoriti. Beseda "ženska", gola in umazana, v razuzda-nih in skoro nezmišelnih oblikah je zopet kra-ljevala v sobi. Bahavost, kot jo imajo samci, se je polastila Zarudina. Zato je z vsako besedo vedno bolj odkrival svojo skrito pohotnost in začel pripovedovati o Lidi.

Ona je pa stopila pred Vološina čisto naga, z gnusno razgaljenimi najbolj skritimi mesti svojega telesa in strasti, izpremenjena v gnusno ničrednico in kot živina, pripeljana na trg. (Dalje prihodnjic.)

pozno! — je odgovorila žena. Na-slednji dan je moral nesti Da-niele vrečico grahovega semena prijatelju v Commo v Valu Ver-zasci in je vzel Silvijo s sabo. V Commo je kar hitro izvršil opra-vke, ki so mu bili samo za pre-tvezo, da je odšel zdoma, in je vsa vabila odklonil.

—Rajši grem s hčerko peš do-mov. — je pojasnil znanu. — De-kle je postalo v zadnjem času malce blede in potrebuje zraka ... Spraviti jo bo treba na druge misli ...

Oče in hči sta molče odšla po poti, ki vodi v Gordolo. Vozna pot vodi tu precej visoko nad-reko, ki se penec vije po dolini. —Kaj bi ne mogla iti ob vodi? je vprašala Silvija.

—Mislim, da ne — je odvrnil Daniele, toda pristavil je takoj, hoteč se v vsem pokoriti hčerki: —Keč utegneva, pa poizkusiva ... Našla sta stezo, strmo kakor stopnišče. Po mnogih ovinkih sta prispela do reke prav na me-stu, kjer se je penec zaganjala ob skalnato čer. Tik poleg pa je bila voda mirna in prozorna in na dnu se je videl vsak kamen. Do tu sta oči in hči izpregovori-la samo nekaj kratkih in brez-pomembnih besed. Bolj ko vse drugo ga je vprav to prepričalo

The S. S. MANGALORE, newest and fastest ship of the Red Cross fleet which carried food, medicine and clothing to American prisoners of war in Europe, docks at Philadelphia (above). Below, American Red Cross volunteers check a portion of the record cargo which was later delivered to Geneva for distribution through the International Committee of the Red Cross.

Ob koncu septembra zapuste po-strvi doljeni tek rek in se selijo proti izviru. Od jajc nabrekle ribje samice gredo iskat pesko-vitih, dobro zavarovanih mest. Z repki raztepejo kremence in izpuste jajca, ki obliče na ka-menju ...

—In tako se rode postarvi? ...

—Oplođitev izvrši šele možki rod, ki gre po sledi ribjih samic in obrizga kamenje, ki počivajo na njem jajčka, z mlečnato, gos-to tekočino ... V nekaj dneh se začno jajčeca odpirati ...

Silvia je z občudovanjem opa-zovala pešeni trak, ki se doga-ja na njem ta misterij.

—Kako lepo in kako enostav-no — je rekla nato.

—Postavi, ljuba moja, ne gredo v cerkev! ...

Kaj več na tem izprehodu ni-sta govorila.

—Sta se pogovorila? — je vprašala žena, ko je prišel mož do-mov.

—Da ...

—Kaj pa?

—Nič ...

Neki dan je inženjer prvič zapustil sobo in je ležal v sa-dovnjaku na ležalnem stolu, ko sta prispela Caterina in Danie-le skupaj iz Gordole. Inženjer-jev glas zadonel:

Caterina je obstala kakor pri-rasla. Približala se je ograji, ki loči vrt od ceste, in si je skušala ogledati moža, ki je zaklinal.

—Gospod Daniele — je rekla nato, tresoč se po vsem telesu — mož, ki ga imate v hiši, je špijon z Rive plane! ...

—Ali si znorela! — je vzkliknil Daniele in povedal šivilji, kako so med njegovo odsotnostjo pri-nesli moža v hišo.

Tedaj je stopila Caterina še enkrat in si še natančneje ogle-dala okrevajočega, ki se je prav-kar šalil s Silvijo:

—In vendar je — je ponovila Caterina — oditi moram, še pre-den me opazi ...

—Dobro — je pokimal Daniele, ki je ves prebledel. — Povej Ago-stinu, naj pride jutri ob tej uri sem, bom že skrbel, da ga oni ne bo srečal ...

Takoj nato je prišla k očetu Silvia in mu rekla:

—Ker je našemu ranjencu bo-lje, bi bilo lepo od tebe, če bi se z njim nekoliko pozabaval ... Spoznal boš, kako finega in do-brega človeka je privedel slučaj v našo hišo! ...

—Rad! Prav res me bo pogo-vor z njim zanimal — je odgovo-ril Daniele, ki je skušal prikriti razburjenje. — Danes bi lahko skupaj jedli ...

Pri mizi je postal položaj ne-vzdržen. Gospodar kar ni mogel gledati, kako sedi ta možki med njegovima hčerkama. Zato se je opravičil, češ, da mu ni prav do-bro, in je odšel ven.

Pozneje so se ostali zopet zbra-li okrog njega v sadovnjaku.

(Dalje prihodnjic.)

Razni mali oglasi

20 AKROV farma, peščena zem-lja na U. S. 31 blizu Saugatuck, Michigan. Mlado sadno drevje in vrt. 7-sobna hiša. Tekoča voda in električna. Štala, kokošnjak in ga-raža. — Proda se 50 akrov farma bli-zu Fennville. Živinoreja in fitna far-ma, nekaj drevja, detelja, 7 akrov posejano pšenice, 15 akrov koruze in drugo. Živina, traktor in drugo kmetijsko orodje. O. F. Troutman, Route 2, Fennville, Michigan.

POTREBUJEMO AUTO-MEHANIKE zlagatelje in učence. 75c do \$1.00 na uro, čas in pol za nadurno delo. Delo 48 ur v tednu. Nujna industrija. Povojna bodoč-nost, dobro delovno stanje. Oglasite se na: 1900 So. State Street.

KUHARICA-HIŠNA. \$25.00 Pisatelj, žena in otrok. Izkušena ženska; 8-sobni apt. Nič težjega čiščenja; ima drugo pomoč; soba s kopeljo in radiom. Priporo-čila potrebna; mora govoriti angleš-ko. Kenwood 3448.

KUHARICA

izkušena, z dobrimi priporočili za malo družino v Glencoe. 2 "blocka" od postaje. Transpor-tacija plačana. \$35.00 na teden. Telefon State 3421. Med tednom kličite med 9. in 11:30 zjutraj ali od 12:30 do 4. popoldne.

Razni mali oglasi

ŽENSKÉ srednje starosti za pra-nje v bolnišnici. Ženske za pobiranje in umivanje posode. Dobra plača in hrana. Sobo ako želite. Oglasite se na: 518 No. Austin Blvd., Oak Park, Ill.

DEKLETA IN ŽENE Za likanje srajc. Zaslužite do 68c na uro; stalno ali delno delo NORTH CHICAGO LAUNDRY 2901 CLYBOURN AVENUE

POTREBUJEMO ČEVJARJA STANDARD WESTERN SHOE REPAIR CO. 104 NO. DEARBORN ST.

MOŠKI IN MLADENIČI Zaslužite od 65c do 95c na uro — Nujna industrija, stalno ali delno delo NORTH CHICAGO LAUNDRY 2901 CLYBOURN AVENUE

MOŠKI srednje starosti in starejši za delo v pralnici. Pobiranje in umi-vanje posode. Dobra plača in hrana. Sobo ako želite. Oglasite se na: 518 No. Austin Blvd., Oak Park, Ill.

Razni mali oglasi

KUHARICA, za mala naročila dnevno delo. Dobra plača. 2349 No. Halsted St.

Vaš spomin

ZA

UMRLIMI

Vase cvetice

POSLANE ZA

POGREBE

V TOLAŽBO ONIM,

KI ŠE ŽIVE

POTREBUJEMO

ŽENSKÉ ZA ČIŠČENJE

Napravite svoj delež v vojni industriji Starost 18 do 50 let

Stalno delo sedaj in po vojni. Stalno, ali samo delni čas

Izredno dobra plača

Povišanje po šestih mesecih

Zgledite se na:

Employment Office

1250 Milwaukee Avenue

ali na

516 W. Jackson Blvd.

TISKARNA S.N.P.J.

sprejema vsa

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovanskem, češkem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

.... Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

.... Cene zmerna. unifakto delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2857-59 S. Lawndale Avenue Chicago 23, Illinois
TEL. ROCKWELL 4894

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naroč-nini. List Prosveta stane za vse enako, za člano ali nečlano \$5.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri vstopu \$1.20 za te-dnik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:			
Za Zdrul. drive in Kanado \$6.00	Za Chicago in okolice je \$7.50		
1 tednik in 4.00	1 tednik in 6.50		
2 tednika in 3.00	2 tednika in 5.10		
3 tednike in 2.40	3 tednike in 3.90		
4 tednike in 1.20	4 tednike in 2.70		
5 tednikov in nič	5 tednikov in 1.50		
Za Evropo je \$9.00			

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v plam in si naročite Prosveto. List, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ, 2857 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino na list Prosveto vsoto \$

1. Ime Čl. druživa št.

Naslov

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2. Čl. druživa št.

3. Čl. druživa št.

4. Čl. druživa št.

5. Čl. druživa št.

Mesto Drive

Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐

Lisjak

Ignazio Silone

5

Daniele je bil podnevi večino-

ma v vinogradu na griču. Ko

je prišel zvečer domov, je po-

vprašal, kako je z ranjencem, in

Silvia mu je povedala, da hitro

ozdravlja. Usmiljenko so odpu-

stili in Silvia je kar sama nego-

vala bolnika. Daniele ga je vi-

del dvakrat ali trikrat, toda vse-

lej samo mimogrede. Po videzu

se mu je zdel prav pošten člo-

vek. Gospodar je imel dovolj

drugih skrbi. Toda vkljub temu

je opazil veliko izpremembo v

vsem Silviniem, bistvu.

—Malo manj bi se brigal za

druge in malo bolj za svojo hčer

—mu je neki večer z očitačim

glasom dejala zakonska družica.

—Silvia ni več otrok in ima

lastno pamet — je suho odgovoril

Daniele.

—Pametna je, ni pa izkušena!

je odvrnila žena, ki se je sku-

šala rešiti skrbi, ki so jo že več

dni težile.

Daniele se je zamislil.

—Misliš, da bi z njo govoril?

—je končno vprašal.

—In sicer, še preden bo pre-

BERLIN'S "FORTY-SECOND STREET" AFTER RAIDS

DESOLATION COVERS THE INTERSECTION of Potsdamerstrasse and Kurfürstenstrasse in the Nazi capital — which might be compared to New York's 42nd Street — after Allied bombs hit it during a big air attack. In the center is all that remains of a subway entrance. The photo is from a neutral country.